

jablano. Takoj ko je ta odletel, sem na drugem drevesu zagledal še enega samca. Nato sta se oba začela spreletavati po sadovnjaku, pri tem pa sta se ves čas oglašala. Oglašanje je bilo popolnoma drugačno, veliko bolj mehko od oglašanja velikega detla, čeprav pri mojem prvem srečanju s to vrsto leta 1993 v Šturmovcih nisem dobil takšnega vtisa. Tudi nenehno spreletavanje z drevesa na drevo mi je delovalo nekoliko neobičajno za detla nasploh. Pri tem sem poleg značilne manjkajoče prečne črte na glavi opazil še svetlo rožnato podrepno perje, ki se pri opazovanju z bližine precej razlikuje od živo rdeče obarvanosti zadka pri velikem detlu.

Ceprav zimska opazovanja ponavadi niso najbolj primerna za ustvarjanje mnenj o domnevni možnosti gnezditve, v tem primeru govorita v prid tej domnevi vsaj dve dejstvi. Najprej zbuja pozornost opazovanje treh osebkov na eni sami lokaliteti, nato pa še zelo agresivno vedenje enega izmed samcev sirijskega detla do samca velikega detla, ki se mu je po naključju preveč približal. Morebitno gnezditev v omenjenem sadovnjaku ali bližnji okolici bom prav gotovo preverjal v primernejšem času, saj mi ni znano, da bi bila v novejšem obdobju poznana gnezditev sirijskega detla v Sloveniji. *Luka Božič, Pintarjeva 16, 2106 Maribor*

KMEČKA LASTOVKA *Hirundo rustica*
BARN SWALLOW - 4 nests in a public garage on August 1996 in Ljubljana

V Ornitološkem atlasu Slovenije Iztoka Geistra lahko o kmečki lastovki *Hirundo rustica*, med drugim preberemo tudi to, da "je še po drugi svetovni vojni gnezdila po naših mestih, kjer so imele na zunanji mestne hiše zadaj dvorišče in hlev. To agrarno lice naših mest je seveda danes preteklost". Nadalje avtor citira Schiavuzzija (1842), ki je za Piran ugotavljal, "da prihajajo kmečke lastovke v mesto le loviti žuželke, ne pa da bi gnezdile", in Schulza (1890), ki je za Ljubljano navedel, "da so v Ljubljani redke".

Ker sem si zapomnil te trditve, sem bil spomladi (aprila 1996) toliko bolj presečen, ko sem opazoval štiri pare kmečkih lastovk, ki so pričele v garaže 15 let starega trnovskega naselja med Trnovsko in Vogelno ulico znašati gradivo za gnezda. Za osnovo (podlago) so si izbrale cevaste kovinske ščitnike za električni kabel, pritrjen na stropne betonske nosilce. Tu sem si lahko kmalu ogledal 4 značilna gnezda kmečkih lastovk. Od petih garažnih vhodov so si lastovke izbrale za gnezdenje zadnja dva vhoda, kjer so na kovinskih nosilcih zgradile po dve gnezdi. V prvem primeru (zadnji vhod) sta gnezdi med seboj oddaljeni okrog 4,5 m, v drugem (predzadnji vhod) pa le 2 m. Gnezda so na višini 3 m in obrnjena proti jugu. Od roba vhoda v garažo so odmaknjena 4 m. Omenil bi še, da sta bili v avgustu (ko to pišem), aktivni le zadnji dve gnezdi na zadnjem garažnem vhodu, ki sta tudi na pogled nekoliko višji. To sem ugotovil po lastovičjih iztrebkih na asfaltu pod gnezdi in ker sem poleg gnezd v slabem vremenu tam opazil počivati kmečko lastovico. Pod gnezdom v predzadnjem garažnem vhodu iztrebkov v avgustu nisem opazil. Iz tega sklepam, da je šlo tu za drugo (ali celo tretjo) gnezditev v tem letu?

Slika, ki mi jo ponujajo pogled na leteče mušice loveče in oglašajoče se lastovke med obema blokoma v Trnovem me navdaja z občutkom, da se je kmečka lastovka pričela navajati na izrazito mestno življenje in da ni več redka v mestu. Skratka, menim, da ni več toliko odvisna od bližine hleva. V Trnovem vem le še za 2 hleva z nekaj glavami živine (blizu trnovske cerkve), ki pa po mojem trdnem prepričanju kaj malo vplivata na splošne prehranske razmere in mikroklimo v tem stanovanjskem okolišu.

Opisani primer se tudi ne ujema najbolj z navedbami Schiavuzzija in Schulza. Ker velja za vse lastovke, da se rade vračajo na mesta izvalitve, predvidevam, da bo gnezd naslednje leto še več, da se bo številčnost kmečke lastovke torej povečevala. Tako imenovani lastovičji "homing" ali visoka stopnja zvestobe rodnemu mestu je za nadaljevanje opisanega pojava gnezd v mestu dobro znamenje. Vse kaže,

da ima ta vrsta lastovke znatno večjo ekološko naravno plastičnost, ki ji bo omogočila ohranitev in verjetno tudi povečanje številnosti, čeprav v slabših, dosedaj neznačilnih razmerah, na katere pa so se očitno "odločile" prilagajati. Zato zavzemajo slabše, a še zadovoljive ekološke niše, kar prej zanje ni bilo značilno.

Nekje sem bral, da s svojim gnezdnom in življenjem v njem prinaša lastovka srečo v hišo. Če gre to v našem primeru za avtomobilsko garažo, jih bodo ljudje še toliko bolj veselo sprejeli. Ob vsem skupaj pa je zaželeli srečo predvsem tem drobnim, ljubkim pticam ob izbiri novih domovanj (brez bližine hlevov). Vedno bolj se zavedam pomena zadnjega stavka iz Geistrove knjige: "Čeravno se zavedamo povezanosti kmečke lastovke z mikroklimatsko ugodnim in prehransko bogatim hlevom, pa o tej strukturi spremembi in njenih morebitnih posledicah za kmečko lastovko ne vemo tako rekoč nič." Boris Leskovic, Trnovska 8, 1000 Ljubljana

TAŠČIČNA PENICA *Sylvia cantillans*
SUBALPINE WAABLER - Male on 15th April
 1996 at Ljubljansko barje

V nedeljo 15. aprila 1996 sem se z avtom odpeljal opazovat ptiče, in sicer v Parte ob Iščici na Ljubljanskem barju. Peš sem hodil ob Iščici, v smeri proti Igu. Vreme je bilo zelo hladno in vetrovno. Nad Iščico se je spreletavalo veliko kmečkih lastovk *Hirundo rustica*, ki so lovile hrano nad vodo. Nekje na sredini poti je na suhem drevesu ob vodi sedelo večje število kmečkih lastovk. Takrat sem na grmu nedaleč proč opazil samca (♂) taščične penice *Sylvia cantillans*. Spoznal sem ga po rdečkastem grlu in prsih in po značilni podočesni beli progji. Opazoval sem ga z daljnogledom, z razdalje približno desetih metrov. Mislim, da je bila ta vrsta do sedaj na Barju ugotovljena štiri ali petkrat. Ko sem opazoval še naprej ob Iščici, sem opazil tudi črnega škarnika *Milvus migrans* in smrdokavro *Upupa epops*. Bogdan Vidic, Ižanska cesta 160, 1000 Ljubljana

VRBJA LISTNICA *Phylloscopus collybita*
CHIFFCHAFF - 2 on 5th December 1996 in
 Ljubljana

V četrtek 5.12.1996 se temperatura v Ljubljani že drugi dan zapored ni dvignila nad ničlo. Dan je bil meglen, drevje prekrito z belim ivjem, na tleh je ležalo nekaj centimetrov umazanega snega, ki je zapadel še v novembru. Ob Tržaški cesti v Ljubljani sem okoli 13. ure zavil v knjigarno in pred poslovno stavbo na tleh v kotu zagledal ptico, ki me je po vedenju spominjala na taščico. Na asfaltu je iskala hrano; kot sem ugotovil kasneje, jo je zanimal odvržen grozd črnih jagod, morda izabele. Splasena je hitro odletela v zavetje drevja in grmovja, ki obrašča v beton okovano strugo Glinščice. Na tleh, pod vejami razraščajoče se nedotike, je ležalo nekaj drobnih jabolk.

Vsako zimsko srečanje z vrbjo listnico, redko zimsko gostjo v notranjosti Slovenije, je seveda zanimivo. Tudi zato, ker bi v poudarjeni sivini njenega perja lahko prepoznali katero izmed vzhodnih podvrst. Zadovoljen sem odšel v knjigarno, prelistal nove knjige, kupil nekaj pisal in se napotil nazaj k parkiranemu avtomobilu. Po drevju sem oprezal za redko zimsko gostjo in se nasmehnil: iz kota poslovne stavbe, tam pri grozdju, je s tal spet zletela listnica in za njo še ena. Dve vrbji listnici!

Ponavadi se v prvi polovici novembra konča prelet vrbjih listnic prek naših krajev (z izjemo Primorja, kjer jih nekaj tudi prezimi). Zaradi toplih dni v sredini novembra je bilo letos vrbjih listnic, poznih preletnic, v tem času več kot v drugih letih. Nekatere so se izdale celo s kratkim, čeprav preprostim petjem. Ob razveseljenem srečanju z dvema listnicama pa me je vendar do večera skrbelo, ali bosta drobni ptici sploh preživeli tako hladno noč, kot se je obetala. Andrej Sovinc, Pod kostanji 44, 1000 Ljubljana

VRBJA LISTNICA *Phylloscopus collybita*
CHIFFCHAFF - On 12th December 1996 in
 Ljubljana

Dne 12.12.1996 sem v samem centru Ljubljane, pred zgradbo SCT, opazoval vrbjo listnico. Spreletavala v manjšem